

Heliga Trefaldighets dag

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan i Stockholm, 15 juni 2025

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Käre himmelske Fader, du som är ett med Sonen och den helige Ande i evig majestät och härlighet, låt ditt Ord komma till oss idag och helga oss i din sanning. Låt oss alltid förbli i dig, så att vi blir evigt saliga. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Joh. 15:1–9 (2 årgången)

Jesus sade: ”Jag är den sanna vinstocken, och min Fader är vingårds mannen. Varje gren i mig som inte bär frukt skär han bort, och varje gren som bär frukt rensar han, för att den skall bära mer frukt. Ni är redan nu rena i kraft av det ord som jag har talat till er. Förbli i mig, så förblir jag i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv, utan endast om den förblir i vinstocken, så kan inte heller ni det, om ni inte förblir i mig. Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, bär han rik frukt, ty utan mig kan ni ingenting göra. Om någon inte förblir i mig, kastas han ut som en gren och torkar bort, och man samlar ihop sådana grenar och kastar dem i elden, och de bränns upp. Om ni förblir i mig och mina ord förblir i er, så be om vad ni vill, och ni skall få det. Min Fader förhärligas, när ni bär rik frukt och blir mina lärjungar. Liksom Fadern har älskat mig, så har jag älskat er. Bli kvar i min kärlek.”

Dagens ämne på denna stora högtidsdag är läran om Guds treenighet. Tidigare har julen, påsken och pingsten talat om Guds stora gärningar med oss människor; hur han med stor kärlek förbarmat sig över oss i vårt eländiga syndafördärv för att vi skulle bli frälsta. Idag ägnas predikan till läran om Gud själv, hans person och väsen.

Guds Ord har uppenbarat för oss att det bara finns en enda Gud, och att alla andra gudar är falska. Ordet beskriver samtidigt att Fadern, Sonen och den heliga Ande är Gud, men inte som tre gestalter eller uppenbarelsen bakom olika masker, utan som tre självständiga personer av samma väsen som alla var och för sig är Gud. Tre skilda personer, men en enda Gud.

Detta förstår ingen genom skarpsinne eller slutledningar. Det går inte att utläsa från naturen och den naturliga lagen. Vi har det endast genom Skriftens uppenbarelse, och vi tror det endast eftersom det är Guds Ords klara lära. Förnuftet förkastar det och kallar det en dårskap som ingen vettig människa kan tro på.

Men den som förnekar denna lära har förnekat den kristna tron. När religiösa människor på grund av den naturliga gudskunskapen med rätta inser att det finns en enda allsmäktig gud som har skapat allt, dyrkar de likväl en falsk avgud som inte kan frälsa någon, om det inte är Bibelns treenige Gud.

Även många som kallar sig kristna säger att endast Fadern är Gud, medan Sonen och Anden endast är skapade och underordnade varelser, men de känner inte den sanne Guden, och den rätta kristenheten har ingenting med dem att göra. Utan tron på den treenige Guden är människan fortfarande fast i sina synder och under lagens dom. Så bekänner vi i den Athanasianska trosbekännelsen, som vi ska läsa efter gudstjänsten:

Var och en, som vill bli salig, måste först och främst ha den allmänna kristna tron. Men den, som inte bevarar den ren och oförfalskad, går med säkerhet evigt förlorad. Den

rätta kristna tron innebär, att vi dyrkar en enda Gud i tre personer och tre personer i en enda Gud.

Fadern har skapat hela världen, upprätthåller den ständigt och ger oss allt vi behöver för vårt dagliga uppehälle. *Sonen* har blivit människa, lidit och dött för våra synders skull och uppstått för vår rättfärdighet. *Anden* talar till oss genom Ordet och sakramenten, omvänder våra hjärtan till tro och förnyar våra liv. De tre personerna är också olika i det att *Fadern* har fött *Sonen*, och *Anden* utgår av både *Fadern* och *Sonen*. Likväl är alla tre eviga och allsmäktiga, Gud av samma högheliga väsen. Vi kan inte förlika dessa två motpoler, utan endast i ödmjukhet tro det.

I evangeliet säger Jesus: *"Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike."* (Joh. 3:5) Utan ett rätt dop i den Treenige Gudens namn blir en människa kvar i sina synder. Men den som genom Guds nåd tar emot trons gåva och blir döpt får syndernas förlåtelse och iklädes Kristi rättfärdighet. Evangeliets löftesord är det om vilket Jesus i predikotexten säger: *"Ni är redan nu rena i kraft av det ord som jag har talat till er."* Vi fick först höra detta livgivande ord i dopet, som förde oss in i Guds rike och gjorde oss till hans barn.

Vi ska nu se något närmare på predikotexten. Jesus liknar kyrkan med en bild om en vinstock och dess grenar. *Fadern* är vingårdsmannen som sköter om trädet och grenarna. *Sonen* är själva vinstocken, som alla grenarna hör till. *Anden* omnämns inte direkt, men varje gren som hänger på vinstocken och den frukt som den ger är helt och hållet *Andens* verk. Det är den helige *Ande* som genom Ordet har renat oss. På detta sätt kan vi alltså i liknelsen känna igen Gud i treenighetens alla personer.

Vi är döpta till att vara levande grenar i Kristi vinstock och att bära trons goda frukter. Men om tron falnar och slocknar ut blir vi som förtorkade grenar som inte bär frukt. En del lämnar kyrkan eller blir uteslutna genom en rätt kyrkotukt, men många som har namnet om sig att vara kristna blir kvar trots att de inte har liv i sig. På domens dag blir sådana grenar av vingårdsmannen bortskurna och kastade i elden. Detta är en Guds varning att ta vara på nåden innan det är för sent.

I liknelsen talar Jesus om hur vingårdsmannen rensar också grenarna som bär frukt. Av detta ska vi förstå hur Gud med kärlek tuktar och prövar oss, så att tron i oss ska stärkas och bära än mer frukt. Han låter inte grenarna växa vilt som de själva önskar, utan beskär dem efter sin plan så att allt blir till det bästa. Han är ju vingårdsmannen som utför sitt hantverk med skicklig hand utan misstag. Annars blir vi snabbt uppblåsta och högmodiga, och glömmer att grenarnas näring och kraft kommer från vinstocken.

Många tänker sig att de av egen kraft kan påverka frukten, att det genom ett gott leverne blir mest god frukt som uppväger eventuella snedsteg, så att de nog till slut blir frälsta. Men Jesus sade: *"Ett gott träd kan inte bära dålig frukt, inte heller kan ett dåligt träd bära god frukt."* (Matt. 7:18) Gärningarnas värde beror helt på tron. Av naturen är vi syndare och kan inte göra några goda gärningar som duger inför Gud. Utan tron är alla ansträngningar till ingen nytta. God frukt blir det endast om vi först av Gud blivit inympade i det sanna trädet och där förblir levande grenar. Om vi står fasta i tron så visar sig detta också i våra liv som en direkt följd. *"Förbli i mig, så förblir jag i er"*, säger Jesus. Aposteln Paulus nämner den goda frukten i dess olika former: *"Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning."* (Gal. 5:22–23) Inte minst är det en trons frukt att vi idag med våra läppar bekänner den heliga treenighetens lära.

Den goda frukten visar sig också i bönen. Jesus säger: *"Om ni förblir i mig och mina ord förblir i er, så be om vad ni vill, och ni skall få det. Min Fader förhärligas, när ni bär rik frukt och blir mina lärjungar. Liksom Fadern har älskat mig, så har jag älskat er. Bli kvar i min kärlek."* Gud hör allt vi ber om i hans namn. Hans kärlek till oss är så stor när vi förblir i honom att han vill ge oss allt gott. Så innerlig är gemenskapen med vår Herre. Redan nu ger han oss dessa gåvor, och en gång kommer vi också att få skåda den heliga trefaldighetens härlighet ansikte mot ansikte.

Amen.

Högtidsbön: Helige, treenige Gud. Vi tackar dig att du genom ditt ord gjort dig känd för oss såsom vår Gud, och genom dopet upptagit oss till dina barn. O du vår Herres, Jesu Kristi, Fader, du eviga kärlek. O du nåderike Frälsare, Herre Jesus Kristus, du vår visdom, vår rättfärdighet, vår helgelse och vår förlossning. O du Helige Ande, sanningens, barnskapets och bönen's Ande. Dig, treenige Gud, lovar, ärar och tillber vi. Kom till oss och tag din boning i våra hjärtan. Verka i oss en sann tro och ett levande hopp, och låt oss en gång, med dina änglar och alla dina utvalda, få tillbe och tjäna dig i din himmelska helgedom. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Den athanasianska trosbekännelsen

Var och en, som vill bli salig, måste först och främst ha den allmänna kristna tron. Men den, som inte bevarar den ren och oförfalskad, går med säkerhet evigt förlorad.

Den rätta kristna tron innebär, att vi dyrkar en enda Gud i tre personer och tre personer i en enda Gud. Vi blandar varken samman personerna eller förstör Guds väsens enhet.

Fadern är en person, Sonen en annan person och den helige Ande ytterligare en annan person. Men Fadern, Sonen och den Helig Ande är *en enda Gud*, med samma härlighet och eviga majestät. Som Fadern är så är också Sonen och den helige Ande. Fadern är inte skapad, Sonen är inte skapad och den helige Ande är inte skapad. Fadern är omätlig, Sonen är omätlig, och den helige Ande är omätlig. Fadern är evig, Sonen är evig och den helige Ande är evig. Men ändå är det inte tre eviga, utan *en enda* evig. Det är inte heller tre oskapade eller tre omätliga, utan *en enda* oskapad och *en enda* omätlig. Likaså är Fadern allsmäktig, Sonen allsmäktig och den helige Ande allsmäktig. Men det är ändå inte tre allsmäktiga, utan *en enda* allsmäktig.

Alltså är Fadern Gud, Sonen Gud och den helige Ande Gud. Men ändå är det inte tre Gudar, utan *en enda* Gud. Så är Fadern Herre, Sonen Herre och den helige Ande Herre. Ändå är det inte tre Herrar utan *en enda* Herre. Fastän vi på grund av den kristna sanningen måste bekänna varje person för sig som Gud och Herre, så kan vi enligt den kristna tron inte ha tre Gudar eller tre Herrar.

Fadern är inte gjord eller skapad eller född av någon. Sonen är född endast av Fadern, men inte gjord eller skapad. Den helige Ande är inte gjord eller skapad av Fadern eller Sonen, utan han utgår från dem båda. Så är det nu en enda Fader, inte tre Fäder, en enda Son, inte tre Söner och en enda helig Ande, inte tre heliga Andar.

Bland dessa tre personer är ingen först eller sist, störst eller minst, utan alla tre är lika eviga och lika stora. Som nämnts ovan skall alltså de tre personerna dyrkas i en Gudom och en Gud i tre personer. Den, som vill bli salig måste tänka så om Treenigheten.

Men för att bli evigt salig är det också nödvändigt att fast tro, att vår Herre Jesus Kristus har kommit i köttet. Alltså är den rätta tron att vi tror och bekänner, att vår Herre Jesus Kristus, Guds Son, är både Gud och människa.

Gud är han, född av Faderns natur innan världen blev till, och *människa* är han, född av moderns natur i tiden. Han är helt och hållet Gud och helt och hållet människa med själ och tankeförmåga och mänsklig kropp. Han är jämlik Fadern enligt den gudomliga naturen, men ringare än Fadern enligt den mänskliga naturen. Och fastän han är Gud och människa, är han likväl inte två, utan en enda Kristus.

En enda är han, men inte så att den gudomliga naturen har förvandlats till människa, utan så att gudomen har upptagit den mänskliga naturen i sig. Ja, en enda är han, men inte så att naturerna har blandats samman, utan så att han är en enda person. Ty liksom kropp och själ är en enda människa, så är Gud och människa en enda Kristus.

Han har lidit för vår frälsnings skull, farit ner till helvetet och uppstått från de döda på tredje dagen. Han har farit upp till himlen och sitter på Faderns högra sida. Därifrån skall han komma tillbaka för att döma levande och döda. Vid hans återkomst måste alla människor uppstå med sina egna kroppar och göra räkenskap för vad de har gjort. De som har gjort gott skall få evigt liv men de som har gjort ont skall hamna i den eviga elden.

Detta är den allmänna kristna tron. Den som inte av hjärtat stadigt tror så kan inte bli salig.

Översättning av Sten Rydh